

GAZETA POLSKA w BRAZYLII

NAJSTARSZE I NAJPOCZYTNIEJSZE PISMO POLSKIE W POŁUDNIOWEJ AMERYCE, WYCHODZI W PIĄTEK KAŻDEGO TYGODNIA.
Numer pojedynczy kosztuje 200 rs. — Dla poszukujących pracy ogłoszenia darmo.

PRZEDPŁATA WYNOŚI:
Półrocznie 4.000
Rocznica 8.000
za granicą 10.000

Adres Redakcyi i Administracyi:
»Gazeta Polska« — Rua Assunguy N. 44 — Curityba
PARANA — BRAZIL.

OGŁOSZENIA
po 100 reisów od wiersza
drobnym drukiem. Opłata za wszelkie
ogłoszenia z góry.

11 Lutego 1910 r.

Redaktor i wydawca M. Gross.

Rok XVIII. N. 6.

Adres dla listów i przesyłek pieniężnych:
»GAZETA POLSKA W BRAZYLII«
Caixa postal B.
CURITYBA — PARANA — BRAZIL.

Wszelkie przesyłki pieniężne należy wysłać za przekazem pocztowym, zwanym „vale postal“. Gdzie poczta nie wydaje „vales postaes“ można wysłać pieniądze w liście poleconym, jednak z oznaczeniem kwoty w liście zawartej, gdyż w przeciwnym razie, pomimo polecenia listu, pieniądze zwykle nie dochodzą.

Osoby które zwracają się do Redakcyi z prośbą o objaśnienia lub informacje a nie są prenumeratami pisma, lub prenumeratorem życzącym sobie otrzymać odpowiedź listownie, nie zaś w dziale „odpowiedzi od Redakcyi“ raczą dołączyć w liście na odpowiedź znaczek pocztowy, gdyż w przeciwnym razie pytania ich pozostaną bez odpowiedzi.

Redakcja przyjmuje znaczki pocztowe wszystkich krajów.

Prenumeratę „Gazety Polskiej w Brazylii“

przyjmują na warunkach redakcyjnych P.P.:

W Paranie. (Brazylja.)

Józef Tyrka Araucaria
Bolesław Kłosowski Ponta Grossa
Jan Puchalski Sao Matheus
Feliks Śliwak Prudentopolis
Adolf Schirl „ „

W Argentynie

The Standard
152 Calle Maipu 152
Buenos Aires.

W Ameryce Północnej
Ameryka Echo

1140 Nebraska Ave.
Toledo — Ohio.

W Austrii (Europa).
G. Gebethner Co.

23 Rynek Główny
Kraków Galicya.

Prenumerata dla Argentyny wynosi 7 pesów papier rocznie.
„ „ Ameryki Północnej i Kanady 3 dolary rocznie
„ „ Austrii, „ 15 Koron.

S. BEZSTRONNY.

OKRUCIEŃSTWA MOSKALI.

1.) WSTĘP.

„A furrore Normanorum libera nos Domine!“ Tak w IX wieku wołali, modląc się mieszkańcy całej Europy podczas napływu skandynawskich barbarzyńców, niosących wszędzie zniszczenie, pożogi i poptoch.

W dziesięć wieków później, dziś, wołać mogą wszyscy potomkowie Słowian: „Od opieki Moskali nad nami, zachowaj nas Panie!“

Oświeceni czytelnicy polscy! Nie dla was właściwie skreśliłem ten obraz. Wiecie bowiem naprzód, co w sobie zawiera. Nie jeden z was doznał na sobie tych prześladowań i okrucieństw, o których tu mowa. Lecz jeżeli spotkacie nieoświeconych, ciemnych, którzy nie znają etnograficznego rodowodu Moskali, ani ich polityki, którzy wierzą w ich opiekę, którzy przypuszczają możliwość zgody z nimi, jeśli spotkacie niesumienne, co w utrudnym świecie przedstawiają potęgę carstwa, albo cywilizację moskiewskiego narodu — okażcie im ten krótki opis męczeństwa naszego. Miejcie pod ręką te karty, palające krwią i łzami kilku pokoleń Są tu przedstawione same fakty, zbyt wymowne, ażeby długich

Drukarnia »Gazety Polskiej w Brazylii«.

Drukarnia »Gazety Polskiej w Brazylii« KURYTYBA.

Drukarnia »Gazety Polskiej w Brazylii« zawiadamia Sz. Publiczność, że przyjmuje wszelkie roboty w zakresie druku wchodzące w językach: polskim, niemieckim i portugalskim, a mianowicie: bilety wizytowe, nagłówki do kopert i listów, rachunki, zaproszenia ślubne, gije, tabelki, broszury, ustawy dla towarzystw i t. p., oraz ma własną introligatornię, która wykonuje wszelkie roboty introligatorskie, jak oprawę książek zwykłych, buhalteryjnych i kontowych, obrazów, map i t. d. Drukarnia i introligatornia »Gazety Polskiej w Brazylii« niczem nie ustępuje zakładom europejskim i wykonuje wszelkie roboty drukarskie i introligatorskie wzorowo, podług ostatnich ulepszeń techniki drukarskiej i introligatorskiej.

KURYTYBA.

Nakładem i drukiem »Gazety Polskiej w Brazylii«.
1910.

Nasze obecne położenie

Nasze egzaminy z patriotyzmu należą do najcięższych, jakie zdawały kiedykolwiek narody. Gdyby zebrać w jedno miejsce krew, wylaną przez Polaków za wolność, może powstałoby drugie Gopło; gdyby zgromadzić kości tych co polegali w bojach na szubienicy

wymagały objaśnień. Jeżeli zaś macie stosunki z nieszczęśliwymi potomkami naddunajskich Słowian, jeżeli znacie język Serbów Bułgarów, lub innych pobratymczych nam Polakom, narodów — dajcie im tę przestroję historii w ich ojczystej mowie.

Nienawiść mną nie rządzi. Pióro maczałem nie w namiętności, lecz w zbiorniku dziejowych zdarzeń, a tam na dnie znalazłem: łzy i krew. Nic dziwnego, że obraz mój straszny. Nie zdobyłem go niczem. Prosty, gruby szkic przedstawia peźstronnie oblicze naszych ciemniaków, i ich czyny od lat stu z okładem. Każdy uczciwy człowiek, każdy prawy Polak, powinien ciągle mieć w pamięci męczarnie nasze, a tem samem lata świętego zapału, które od wieku trwają, lata krwi, rozpacz, walki nieustannej na wszystkich drogach prowadzących do jednego celu. Przeklęty, stokroć przeklęty niech będzie, kto o nich zapomnił! Tylko karty umysłowe, albo nędzni niewolnicy dobrowolnie nie widzą, że one są na dziś normalnym życiem naszym, warunkiem naszego bytu, powinnością, postannictwem.

Do wspólnej pracy na każdym polu wzywamy stryjecznych, jedнопlemiennych braci naszych. Łączmy się z nimi, a strzeżmy ich od barbarzyńskich samozwańców, od fałszywych proroków. Pamiętajmy wszyscy o słowach jednego z największych wieszczów naszych:

Dla podłych, faryzeuszów,

w katogach, na osiedleniu (na Syberji) i wszelkiego rodzaju tułactwach, może usypały się drugi Wawel — Lecz... jakież z tego pożytek? — Niema!... i nawet nie może być (pożytku), gdyż polski patriotyzm składa się z wybuchów, namiętnych, gwałtownych, wybuchów uczucia, którego niestety, nie oświetla rozum i nie przerodził go w akty twórczej woli.

„Twórcza wola nie miota się na oślep, by

Bądź groźbą, wzgardą, albo... milczeniem.
Z obudą, nie rób sojuszków.

I.

Południowa Słowiańszczyzna z pod lekkiego jarzma tureckiego i cięższego jarzma moskiewskiej dyplomacji, przeszła pod opiekę zachodniej i środkowej Europy.

W 1877 r. Prezes tak zwanego „słowiańskiego komitetu“ w Moskwie, Aksakow, zagrzewał, roznamiętniał, wzywał swój naród do wojny z Turcją w imię „historycznego postannictwa“ cesarstwa, którego jest jednym z głównych przedstawicieli na polu naukowem.

Gdyby głos ten zabrzmiał tylko w gronie jego rodaków, nie miałby tak ważnego znaczenia dla obcych. Ale w nim poruszył on kwestje nadzwyczaj blisko dotyczące nie tylko Słowiańszczyzny, lecz ludzkości całej, z poglądem na społeczeństwo, ze stanowiska dziejowego, i w chwili niezmiernie ważnej.

Sławną mową swoją jeśli nie przyczynił się wiele do wojny z Turcją, gdyż takowa była owocem tradycyjnej polityki moskiewskiej, niewątpliwie nadał jej charakter rzekomo cywilizacyjny. Dla tego potomkowie prawdziwych Słowian powinni przez czesć dla naukowej prawdy zastanowić się nad głosem p. Aksakowa i dążnością panslawistową.

po chwili zasnąć, ale obrachowuje, wyczekuje korzysta z okoliczności, czyli — działa systematycznie, wytwale.

„Prawdziwy, normalny patriotyzm, to ni-by orzeł: uczucia są jego piersią; wola skrzydłami i szponami; mądrość głową. Nasz zaś nienormalny patriotyzm ma wprawdzie szeroką pierś (wiele uczuć), ale brak mu głowy i skrzydeł (rozumu i woli). Skutkiem tego naród nasz nie jest jak owi purytanie (stronictwo religijno-polityczne w dawniejszej Anglii), co to mężowie szli w nieznaną przyszłość, ażeby zbudować nową, wolną i potężną ojczyznę, ale jest jak dziecko, które z rozpaczą wyciąga ręce do odsuwającej się matki przeszłości.

„Czy to co powiedziałem, ma zachęcać naród do wyparcia się swej indywidualności (odrębności narodowej) na rzecz jakiegoś większego i tymczasem szczęśliwego organizmu?.. Ani myślę o tem. Naród liczny i zasiedziały jak nasz, choćby chciał, nie potrafi się oderwać od swej ziemi; gdyby zaś przez głupotę czy nieczemność zapragnął wyprzeć się samego siebie, zdobyłby tylko pogardę i jeszcze większą nieufność, większy ucisk.

„Pod wyrazami „iść w przyszłość“ jak purytanie, rozumiem, iż my jesteśmy wygnancami na naszej własnej ziemi, i że wśród zupełnie nowych, a bardzo ciężkich warunków musimy stwarzać sobie bezpieczne istnienie i możność wszechstronnego rozwoju.

„Nie płakać i wdychać za przeszłością, która się co godzinę oddala, nie marzyć o walce bez sił, albo o wskrzeszeniu tego, co umarło, ale brać się do pracy mądrej i płodnej, która zapewniałaby nam życie i postęp. Nie bohaterów wojkowych czy spiskowych nam trzeba, ale bohaterskich charakterów...

„Jak dalece wybujała w nas uczuciowość, dowodem już nie tylko popularność, nie tylko częste ale wprost ubóstwienie poezji. Nie dość, że poetów odczytujemy z namaszczeniem nie dość że wynosimy ich ponad ludzi czynu i wiedzy, jeszcze składamy im hołdy na specjalnych uroczystościach, mianujemy ich prorokami, ba! nawet świętymi.

„Niema kwestyi, że poezya należy do najpiękniejszych form objawienia się ducha ludzkiego. Umie ona być malarstwem, rzeźbą, muzyką; bywa też niekiedy puhaem, w którym piją najpiękniejsze, najszlachetniejsze uczucia... Poezja to niby tęcza, unosząca się nad falami życia, lecz owe fale mają innych działaczy i kierowników... Naszemu społeczeństwu dzieje się krzywda, gdy każemy, aby tylko poetom składało hołdy, a zapominamy o rolnikach, technikach, przemysłowcach, uczonych i wszelkiego rodzaju działaczach, dzięki którym naród istnieje i, choć powoli, lecz posuwa się naprzód.

„My nie potrzebujemy uczyć się sztucznymi sposobami patriotyzmu... Prawdziwymi

Po nad interesem przemijającej, znikomej, jakkolwiek rządzącej ziemią polityki, jest coś wznioślejszego, coś godniejszego człowieka. Tem jest prawda naukowa.

Są zaiste w sferze metafizycznej zdobycze rozumu ludzkiego, które przez naukę zostały uznane za prawdy, a te jednak wielu jeszcze podlegają sporom i pewnikami nazwane być nie mogą. Ale w dziedzinie historii, w świecie empirycznym, szereg zjawisk dotykanych, widzianych i zbadanych wszechstronnie, tworzy fakta, których znaczenie lub istnienie, może chwilowy interes rozlicznie objaśniać, wszelako nigdy obalić ich nie zdoła.

Wysokie stanowisko w narodzie już przez to samo zobowiązuje do zajęcia najwznioślejszego stanowiska w działalności ludzkiej, najwyższego szczebla wiedzy; zobowiązuje do zajęcia stanowiska naukowego, o całej niebo wyżej wznoszącego się po nad poziom politycznych namiętności. Tego wymaga godność.

Do tej godności właśnie pan Aksakow wznieść się nie chciał. Sliczna jego mowa wzywająca do krucjaty nowej, mogła rozczulić, wzruszyć, mogła do łez pobudzić tych, którzy nie znali całej doniosłości jej, którzy nie widzieli głębi, przepaści, jaką otwierała przed nimi. Mogła rozczulić, wzruszyć tych, co stoją tylko u proga świątyni nauk, nie śmiejąc wejść do niej, pod karą niełaski rządu; w kraju, gdzie każdy promyk światła musi przechodzić przez pryzmat oficjalnych prze-

patryotami są ci, którzy wychowują dzieci...

Jeszcze trzeba, aby ludzie, należący do...

Natura pracuje powoli i bez hałasu, a...

Z koczowiska Indian w Paranie.

(NADESŁANE Z PRUDENTOPOLIS). (Ciąg dalszy)

Wiem ja to wiem, mrucał inżynier sam do...

Ale! — So Jeca, escuta! (Panie Józefie...

Wiem, wiem — wykąkną niechętnie wendiarz...

E! co wiesz! odrzekł obraźliwie inżynier...

A było to, pamiętam, i tu pociągnął porządny...

Co u dyabła! wola rozdrażniony do najwyższego...

Na te słowa, cała komisja miernicza, a...

Smierć, niechybna śmierć, wyszeptano kilku...

Amaral tymczasem nie zważając wcale na...

Nor-oeste 40, —Nor leste 16, mrucał ciągle...

pisów; gdzie każda prawda, chociażby naj...

Stłuchacze p. Aksakowa umiejac z historii...

Nauka dawno już wyrzekła i dowiodła, że...

Wybuchła wojna. A następstwa jej każdemu...

W dzisiejszych, ohydnych stosunkach...

on tak liczy, my tymczasem stoimy nieruchomie...

Sinus — sinus! pod kątem 28 i minut dwie...

Por Deus, so Jeca! że nie wytrzymam tych...

Ależ nie gniewaj się pan, panie! Chcę mu...

Dobre mi dopomóż! Co mi za pomoc!...

No dobrze! dobrze! rzekł wendiarz wychodząc...

Pan Antoni tymczasem ciągnął opowiadanie...

Sinus — cosinus! pod kątem 28 i minut...

A co? nie to samo, co ja mówiłem, wolał...

Widzę, żeś prawdziwy wendiarz i celnik...

— Prosimy! prosimy! — odezwały się...

Tiōmaczenia wendziarza i prośby obecnych...

Na to hasło ustawiłem natychmiast tranzyt...

So Doctor, prompto! (panie doktorze już!).

Quero ver! (Chcę obaczyć!) odpowiedział...

Stanęliśmy natychmiast szeregiem w pojedynkę...

Gdy krzyknąłem: Rębać! zachrzęszczało...

Fojsynierzy i balizadorzy, pomimo, że byli...

Nie upłynęło przeto dwóch godzin, gdy ja...

społecznych, jedyna wojna, jaką usprawiedliwić...

„Ale — powiadają propagatorowie grabieży —...

Czy biorąc na siebie rolę Piotra p'Amiens...

Nie! Tam gdzie idzie milionów nieszczęśliwych...

Identyfikując państwo z narodem, powinien...

Rzucmy okiem w przeszłość! Przypomnijmy...

obróciwszy się ku Amaralowi, który w nie...

Que diacho! (co za dyabeł!) odrzekł on...

Rębać dalej! dwieście metrów! powtórzyłem...

Co to jest? Co to być może? wolał Amaral...

Przesłałem natychmiast: rozkaz a raczej błaganie...

Que leve diabo! (niech dyabli raz to wezmą!)

Znow przeszedł rozkaz na człoto szeregu...

Głosu tego nikt już nie powtarzał, gdyż...

Posunęliśmy się może pięć kroków, gdy...

Wszystcy stłyszeliśmy go doskonale. Nawet...

Wszystcy stłyszeliśmy go doskonale. Nawet...

Wszystcy stłyszeliśmy go doskonale. Nawet...

Wszystcy stłyszeliśmy go doskonale. Nawet...

Wszystcy stłyszeliśmy go doskonale. Nawet...

Wszystcy stłyszeliśmy go doskonale. Nawet...

Wszystcy stłyszeliśmy go doskonale. Nawet...

Wszystcy stłyszeliśmy go doskonale. Nawet...

Wiadomości z Brazylji.

Parana.

Uprawa roli i droga żelazna. Gdy nie...

Bez dobrej komunikacji nasze municypium...

Jak wiadomo linja kolei S. Paulo Rio Grande...

pozostawiając na zachodnicy części Parany...

Pomimo tego że ta kolej przyniosła naszej...

Inspektor szkół Dr. Pinheiro Lima od...

Telegramy z Rio donoszą że Marszałek...

Porządki miejskie. Na ulicy Aquidaban...

Polów wieloryba. W zatoce morskiej...

Na kolonizacye. Izba Deputowanych...

Rio de Janeiro

W miejscowości Joia Ben laskowyc...

Stwierdzono sposob...

W Juliu katolikow...

W Juliu katolikow...

W Juliu katolikow...

W Juliu katolikow...

W Juliu katolikow...

W Juliu katolikow...

W Juliu katolikow...

W Juliu katolikow...

W Juliu katolikow...

W Juliu katolikow...

Zakład Stolarski,

— Meblowo Budowlany —

ULANDOWSKI & WOŁOWSKI

Ulica Dr. Murici N. 93 — Curityba Parana.

Wykonywa wszelkie roboty meblowe od skromnych do najwykwintniejszych wymagań.

— Robota solidna. Ceny umiarkowane.

IMPORT

WPROST!

CASA

LUIZ ROSE.

RUA

JOSE BONIFACIO Nr. 11.

Zawiadamiam, iż powiększyłem skład

TOWARÓW żelaznych, **SPRZĘTÓW** stołowych, **SZKŁA** krajowego wszelkich rozmiarów, **OLEJU**, **FARB** wszelkich gatunków i kolorów, **NARZĘDZI** rzemieślniczych wszystkich rozmiarów i po wszelkich cenach, **SIECZKARNIE**, **PLUGI**, **MASZYNY** do obluszczenia kukurydzy. **Maszyny do szycia.**

Drut cynkowy we wszelkich gatunkach i po różnych cenach.

Wielki wybór plugów amerykańskich i całych żelaznych.

Na składzie znajdują się: Sierpy, kosy, wagi decimalne od 100-200 kil., blachy, piły duże i małe, gwoździe od największych do najmniejszych, zamki, zawiasy, śruby, szufle, łopaty, kopaczki, hamowidła, szczotki do koni i t. d.

Z poważaniem

LUIZ ROSE.

CURYTIBA

PARANA.

HANDEL IMPORTOWY

W. H. A. PETERS.

SKŁAD DOBRZE ZAOPATRZONY

towarów żelaznych, galanteryjnych, materyi, ubiorów gotowych, farb, mebli giętych, maszyn do szycia, przyborów kuchennych, naczyń emaliowanych, wanien, umywalki, luster, przyborów stołowych, lamp, broni palnej, ram, szkła na szyby i t. d.

Sprzedaż drobiazgowa i hurtowna.

Skład żelaza i stali w sztabach, artykułów dla piwowarstwa, plugów, maszyn wasztatowych, młynków, rur żelaznych i ołowianych, blach żelaznych, cynkowych i t. d.

Zakupuje się skóry, wosk, sierść i rogi.

Rua Fechada Nr. 21.

KURYTYBA.

Cukiernia Cometa

ulica 15 de Novembro

Poleca najlepsze ciasta, jak: torty, babki, placki i ciastka, przyjmując obstalunki, które wykonywa niezwłocznie

Parowa fabryka karmelków buldego nów najrozmaitszych smaków.

Najdelikatniejsze cukierki-owocowe oraz prawdziwe słodowe.

Dla handlujących odstępuje znaczny rabat. **Stale otrzymuję:** jabłka amerykańskie hiszpańskie winogrona.

Henryk Henke junior.

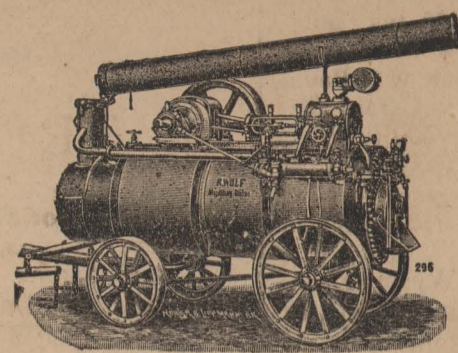
Jack Dromlewicz

lekarz-dentysta

przyjmuje codziennie od 8 zrana do 5 wieczorem

wyjmuje zęby bez bólu.

rua Conselheiro Barradas Nr. 103.

Müller & Filhos

Parowa fabryka maszyn, odlewnia żelaza i fabryka gwoździ.

Największy zakład tego rodzaju w Paranie.

Rua Barao Serro Azul Nr. 87

CURITYBA

Avenida Luiz Xavier 26

róg LARGO do OZORIO.

Polski sklep UNIA.

Pp. Koloniści znajdą u nas olbrzymi wybór **plócen** wszelkiego rodzaju (algoda, riscados, brim, batiste, chitas i t. d.) materyaly bawełniane i wełniane krajowe i zagraniczne na ubiory dla mężczyzn i kobiet, **sukna**, **ubrania gotowe**, **spodnie**, **koszule**, **kalesony** i t. d. Najrozmaitsze gatunki, wstążek, koronek, guzików, igieł, nici, bawełny do robienia skarpetek i pończoch, grzebieni, broszek, kolczyków, pierścionków i t. d. **Chustki wełniane!** Więcej niż 50 gatunków kapeluszy pilśniowych i stonianych. Parasole i parasolki.

Plugi, **sieczkarnie**, **kosy**, **szpadle**, **motyki**, **siekierki**, **grace**, **miski**, **kubki**, **dzbanki**, **wiadra** i t. d. **Gwoździe** po conach najniższych.

Maszyny do szycia.

Baczność!!

Sprzedajemy **JAK NAJTANIEJ**, aby sprzedać **DUŻO** to nasza zasada

Główny i największy

skład na Parane

Obrazów i obrazków, krzyży, medalików, różańców, szkaplerzy, kropielnic, lampek wiecznych i innych dewocyjnych towarów

OPRAWA OBRAZÓW, KSIĄŻEK DO NABOŻEŃSTWA I INNYCH
FABRYKA PIECZĄTEK GUMOWYCH — FABRYKA KSIĄŻEK KUPIECKICH I ZESZYTÓW DLA SZKÓŁ

Drukarnia w której wykonywa się wszelkie roboty w zakresie wchodzące, jako to: Nagłówki na listowym papierze, kartki wizytowe, gije do transportu towarów i w ogóle wszystkie inne druki jakie tylko kto zamowi.

Na składzie są wszystkie artykuły szkolne jako to: **Zeszyty**, **atrament**, **pióra**, **olwki**, **tabliczki**, **elementarze** i dalsze **książki do czytania** tak w **polskim** jako też i w **ruskim języku**. Największy i najtańszy wybór książek do nabożeństwa w polskim i rusińskim języku.

Największy skład papieru, kopert, książek handlowych i innych przedmiotów dla pp. kupców i prywatnych.

Sprzedaż hurtowna i detaliczna. — Ceny jaknajprzystępniejsze.

Cezar Schulz

ul. Barao Serro Azul l. 12 14.

Curityba — Parana — Brazil.

Nowo otworzona

Introligatornia

przy Drukarni „Gazety Polskiej” w Kurytybie.

Rua Assunguy nr. 44

Przyjmuje wszelkiego rodzaju książki do oprawy, księgi kontowe i buchalteryjne, oprawę obrazów, map, oleodruków naciąganych na płótno, oraz wszelką robotę galanteryjną wchodzącą w zakres introligatorstwa.

GRAMATYKĘ

języka Portugalskiego

można nabywać w red. Gazety Polskiej